

DET GODE BØRNELIV

TIL LDD'S SELVEJENDE OG PRIVATE DAGTILBUD, BESTYRELSE, FORÆLDRE SAMT ANDRE MED INTERESSE FOR DET GODE BØRNELIV

NR. 1 · ÅRGANG 7 · MARTS 2025

**Børnesagen -
sagen er børn**

**Alle børn har
ret til en tryk
barndom**

**Det handler
om børnene**

**Tema:
BØRNESAGEN**

**Sammen om det
gode børneliv**

FAG-OGMEDLEMSBLAD FRA LDD

LANDSORGANISATIONEN
DANSKE DAGINSTITUTIONER

- Side 3 **Leder**
Børnene skal stå øverst på dagsordenen
Palle Woss, Direktør, LDD
- Side 4 **Det handler om børnene**
Dorthe Filtenborg, Pædagogisk Udviklingskonsulent, LDD
- Side 6 **Viden om, hvad der virker**
Janne Hedegaard Hansen, Centerleder, Center for Bedre Børneliv
- Side 9 **LDD NYT**
Regelforenklinger på dagtilbudsområdet
- Side 10 **Alle børn har ret til en tryk barndom**
Interview med Dorte Rudi Andersen, Seniorkonsulent, Børns Vilkår
- Side 14 **Sammen om det gode børneliv**
Mia Lønsmann Skole, Pædagogisk Konsulent, DCUM
- Side 18 **Når børns liv vælter**
Marianne Kolanda Kruse, Administrerende Direktør, SKYGGEBØRN
- Side 20 **Et engageret og erfarent blik på børnesagen**
Pia Allerslev, Selvstændig Rådgiver, Professionel Bestyrelsesmedlem/formand
- Side 23 **LDD NYT**
Faglig ledelse kort fortalt
- Side 24 **Tilsynsrapporter om børns liv i dagtilbud**
Tænk tanken DEA
- Side 26 **Børnesagen - sagen er børn**
Folketingets børnepolitiske ordførere har ordet
- Side 34 **Dansk Pædagogisk Historisk Forening**
Ernaprisen 2025
- Side 35 **Næste nummer af DET GODE BØRNELIV**
Faglighed
- Side 36 Det ved vi om **"Børnesagen"**

Tema:
BØRNESAGEN

Børnene skal stå øverst på dagsordenen

I ethvert dansk dagtilbud er børnene omdrejningspunktet. Det er børnene, det handler om og dem, der er i centrum når, vi skal sikre dem de bedste muligheder for at kunne lege, trives, udvikle sig og når, dagtilbuddets pædagogiske personale etablerer kvalificerede pædagogiske læringsmiljøer. Børnene skal stå øverst på den pædagogiske dagsorden både i det formelle planlægningsrum og ude i den konkrete pædagogisk praksis.

Børnene er også i fokus på den forskningsmæssige dagsorden. Partnerskab for Børneforskning har uddelt tæt på 55 millioner kroner til ny forskning, der skal styrke trivsel og udvikling hos børn og unge.

Konkret er der uddelt ca. 48 millioner kroner til forskningsprojekter på småbørnsområdet (de 0-6 årige). Forskningsprojekterne vil undersøge børnelivet i dagtilbud, børnefællesskaber, trivsel, betydningen af pædagogisk ledelse, organisering, strukturer og meget mere. Forskning, vi i LDD er optaget af at følge både resultaterne og effekten af.

Dette nummer af DET GODE BØRNELIV har vi valgt at dedikere til børnene ud fra overskriften "børnesagen", hvor vi præsenterer bidrag fra en bred palette af interessenter, der fra hver deres felt og ståsted perspektiverer, at sagen handler om børn.

DET GODE BØRNELIV har i dette nummer bidrag fra Center for Bedre Børneliv, Børns Vilkår, DCUM, SKYGGEBØRN, Tænk tanken DEA, børnepolitiske ordførere fra Folketinget samt Pia Allerslev, tidligere børn- og ungeborgmester i Københavns Kommune og nu selvstændig rådgiver.

Rigtig god og inspirerende læselyst!

Palle Woss
Direktør i Landsorganisationen
Danske Daginstitutioner

Kolofon

LANDSORGISATIONEN
DANSKE DAGINSTITUTIONER

Udgiver

LDD - Landsorganisationen
Danske Daginstitutioner
Hejrevang 21 D, 3450 Allerød
(hovedkontor)
Rolundvej 23, I, 5260 Odense
Telefon: 32953230
Mail: LDD@LDD.DK
Oplag: 2000
ISSN 2794-2589

Redaktion

• Ansvarshavende:
Palle Woss, Direktør, LDD
• Redaktør og hovedskribent:
Dorthe Filtenborg, Pædagogisk
Udviklingskonsulent, LDD

Grafisk produktion

• Design og Layout:
Permild · Grafisk Design
• Tryk: Grafisk Rådgivning ApS

Fotos:

• Adobe Stock, Marie Hald, Børns Vilkår,
DCUM, Rødovre Arkiv

Udkommer marts og september

Det handler om børnene

Danmark skal være verdens bedste land at være barn i. Nationalt, regionalt, kommunalt og helt ned på lokalt niveau i barnets dagtilbud må ambitionen være, at alle børn oplever sig set, hørt, anerkendt, respekteret og mødt med vilkår, der sikrer børnene optimale muligheder for at kunne opnå trivsel, dannelse, læring og udvikling.

Af **Dorthe Filtenborg**, Pædagogisk Udviklingskonsulent, LDD

Det handler om børnene er både overskriften og rammesætningen for dette nummer af DET GODE BØRNELIV, hvor perspektiverne på netop det gode børneliv foldes ud fra både et politisk, videns opsamlende og organisationsmæssigt afsæt.

”Jeg vil gerne være børnenes statsminister”, udtalte Mette Frederiksen i forbindelse med hendes tiltrædelse som Danmarks nye statsminister. De politiske partier i Folketinget har alle en børn- og unge ordfører. Minimumsnormeringer, den styrkede pædagogiske læreplan og regelforenkling (frisættelse) er nogle af overskrifterne, man kan hente fra politiske aftaler indgået på og omkring børneområdet igennem de sidste år.

FN's Børnekonvention, som Danmark har tilsluttet sig, tales frem. Barnets Lov er kommet. Strømninger af viden og forskning udarbejdet af tænketanke, institutter og centre flyder mod dagtilbudsområdet, der mere end nogensinde før er kommet på både den politiske og kommunale dagsorden.

BUPL har præsenteret en plan for styrket børnevelfærd under overskriften ”Trivsel for alle børn og unge”, hvor tre nationale børnerettigheder foreslås:

- 1** Alle børn har ret til en barndom i tryk og trivsel.
- 2** Alle børn har ret til at dannes og udvikle sig til frie og lige borgere i stærke børnefællesskaber med medbestemmelse, leg og præstationsfrie rum, som understøttes af nærværende og veluddannede pædagogisk personale.
- 3** Alle børn har ret til dagtilbud, skole og fritidsinstitutioner af høj kvalitet, hvor børneperspektivet er i centrum, og hvor børnene mødes med høje forventninger uanset baggrund.

Kilde: Trivsel for alle børn og unge - BUPL's plan for styrket børnevelfærd, 2024.

Kort sagt: **det handler om børnene.**

Børnevelfærd i og på spil

Ambitionerne for børnevelfærd er høje uagtet, hvor man kigger hen eller, hvem man spørger. Alle interessenter vil børnene det godt.

Der er dog udfordringer og problematikker, som kan vanskeliggøre, at alle de gode intentioner bliver til virkelighed.

I uprioriteret rækkefølge kan nævnes nogle eksempler på udfordringer, der ses og opleves på dagtilbudsområdet: en stigning i udsathed omkring børnene, mangelfuld ressourceunderstøttelse i arbejdet med børn i udsatte positioner, rekrutteringsvanskeligheder i forhold til at få uddannet personale, kompleksitet i relation til ledelsesopgaven, markante forældre heraf udfordrende forældresamarbejde, lav kvalitet i forhold til det pædagogiske læringsmiljø osv.

Udfordringerne for dagtilbudsområdet er mange og forskelligartede. Sammenfattende kan man sige, at det aldrig har været vigtigere, at både samfundet og dagtilbuddene fokuserer på børnene og på børnesagen. Fokuserer på, hvad der er kerneopgaven herunder, at finde kvalificerede løsninger, så børnevelfærden sikres. ●

Alle børn har ret til at dannes og udvikle sig til frie og lige borgere

Ambitionerne for børnevelfærd er høje uagtet, hvor man kigger hen eller, hvem man spørger. Alle interessenter vil børnene det godt

virker

Viden om, hvad der

Hvis alle børn skal have en god start på livet, kræver det, at de fagprofessionelle arbejder på et grundlag af viden om, hvad der virker til gavn for børns udvikling og trivsel. Samt viden om, hvordan de kan få den viden til at virke i praksis. Det skal forskningscenteret Center for Bedre Børneliv på Københavns Professionshøjskole skabe rammerne for.

Af **Janne Hedegaard Hansen**, Centerchef, Center for Bedre Børneliv

1 6 procent af de 0-9-årige i Danmark oplever alvorlige problemer med deres mentale helbred (Vidensråd for Forebyggelse, 2021). Vi ligger under OECD-gennemsnittet, når det gælder om at modvirke konsekvenserne af ulighed for børns fysiske, mentale og sociale trivsel og udvikling (Rosholm, m.fl., 2021). Og kvaliteten i mange pædagogiske læringsmiljøer i vuggestuer og dagplejer er utilstrækkelig (EVA, VIVE, 2023).

Udfordringerne er til at få øje på, selvom vi fokuserer og investerer stort på 0-6-års-området. For at styrke indsatsen for de mindste og deres familier har Københavns Professionshøjskole fået støtte fra TrykFonden, LEGO Fonden og Novo Nordisk Fonden til at drive forskningscenteret Center for Bedre Børneliv i op til 10 år.

Center for Bedre Børneliv åbnede i august 2024 og skal både skabe viden om, hvad der virker, og hvordan de fagprofessionelle får det til at virke i praksis. Centret skal også udfor-

ske, hvordan vi skaber sammenhæng mellem forskning, praksis og uddannelse af de fagprofessionelle.

Skal løfte kvaliteten markant

Velfærdsprofessionelle som jordemødre, sundhedsplejersker, fysioterapeuter, pædagoger og socialrådgivere har stor betydning for børns trivsel og udvikling. Derfor arbejder Center for Bedre Børneliv målrettet for at løfte kvaliteten af de fagprofessionelles indsats til gavn for de 0-6-årige.

Vi har fire hovedambitioner: At skabe et solidt vidensgrundlag for de fagprofessionelle, der forbinder deres professionelle dømmekraft med viden om, hvad der er virksomt i praksis. At skabe sammenhæng mellem forskning, uddannelse og praksis. At fostre en ny generation af forskere med fokus på praksisnær og tværfaglig forskning. Og at forbedre samarbejdet på tværs af faggrupper for at skabe helhedsorienterede løsninger.

CENTRETS FIRE FORSKNINGSPROGRAMMER

Center for Bedre Børneliv forsker tværfagligt inden for:

- **Tilknytning og forældreskab**
Formålet er at styrke sårbare forældres deltagelse gennem understøttende tilbud.
- **Leg og børnefællesskaber**
Formålet er at styrke børns sociale udvikling og positive oplevelse af at være del af børnefællesskaber.
- **Bevægelse, sanser og leg**
Formålet er at udvikle færdigheder og metoder til at understøtte fysisk aktivitet og leg i dagtilbud for at stimulere bedre fysisk og mental trivsel blandt børn.
- **Lige muligheder for alle børn**
Formålet er at understøtte tværprofessionelt samarbejde og samarbejde med forældre med henblik på at forbedre tilbud til børn i mistrivsel af sociale eller udviklingsmæssige årsager.

Det er store ambitioner, men vi er overbeviste om, at det kan lykkes gennem tværfaglig professionsrettet forskning, tæt samarbejde med praksis og opbygning af forskningskapacitet.

Fondsstøtte giver muligheder

Center for Bedre Børnelivs første forskningsprojekt gik i gang i januar 2025, og flere begynder løbende. I projektet skal forskerne udvikle, teste og evaluere en indsats, som kan fremme fysisk leg, bevægelse og kropsbevidsthed i samarbejde med det pædagogiske personale i børnehaver. Virker indsatsen i praksis, skal den udbredes og implementeres i landets daginstitutioner.

Forskningsprojektet er planlagt til at køre over fem år. Fondenes støtte gør det nemlig muligt at udføre større og længerevarende projekter, hvor vi kan udvikle og teste løsninger i samarbejde med de professionelle og sikre, at det, der virker, også bliver implementeret i de fagprofessionelles praksis på lang sigt.

Bygger bro mellem forskning og praksis

Der er i forvejen stærk forskning på 0-6-årsområdet, men den når desværre sjældent ud til daginstitutionerne og forvaltningerne. Blandt andet fordi de løsninger, som forskningen finder frem til, ikke altid passer ind i de fagprofessionelles virkelighed.

Hvis løsninger skal fungere i praksis og ikke kun på skrivebordet, er det afgørende, at vi bygger bro mellem forskernes og de fagprofessionelles viden. Alle forskningsprojekter i Center for Bedre Børneliv bliver derfor designet og gennemført i tæt samarbejde med fagprofessionelle, børn og forældre – helt fra idéfase til implementering.

CENTER FOR BEDRE BØRNELIVS AMBITIONER

- At skabe et vidensgrundlag for de fagprofessionelle, der forbinder deres professionelle dømmekraft med viden om, hvad der er virksomt i praksis, til gavn for børn og forældre.
- At skabe sammenhæng mellem forskning, uddannelse og praksis
- At fostre en ny generation af forskere med fokus på praksisnær og tværfaglig forskning, der gør en reel forskel for børn i alderen 0-6 år.
- At forbedre samarbejdet mellem pædagoger, sundhedsplejersker, socialrådgivere og andre faggrupper for at skabe helhedsorienterede løsninger

Vi har desuden etableret et praksis-brugerpånel, som blandt andre består af faglige organisationer og NGO'er. Panelet hjælper med at gøre vores projekter relevante og peger på vigtige forskningsområder baseret på de udfordringer og behov, som fagprofessionelle, børn og familier oplever i hverdagen.

På tværs af fag og forskningstraditioner

Mange af de problemer, som børn og familier står over for, kræver en indsats fra flere faggrupper. Og erfaringerne viser, at børns trivsel og udvikling styrkes, når faggrupperne formår at arbejde sammen på tværs på en måde, som bidrager til at skabe de ønskede forandringer.

Center for Bedre Børneliv har derfor fokus på at skabe de bedste rammer for et stærkt tværprofessionelt samarbejde og helhedsorienterede løsninger. Hvordan sørger vi fx for, at familier i sårbare situationer får den rette støtte fra sundhedsplejerskens første besøg til etableringen af et samarbejde mellem sundhedsplejerske og pædagogerne i barnets daginstitution? Og hvordan sikrer vi, at faggrupper kan samarbejde på en måde, der kommer familie og barn til gavn i en allerede kompleks hverdag?

Tværprofessionelt samarbejde er udfordrende – både for praktikere og forskere. Dels fordi vi har organiseret os i siloer, hvor hvert forskningsmiljø eller faggruppe arbejder for sig selv.

Alle forskningsprojekter i Center for Bedre Børneliv bliver designet og gennemført i tæt samarbejde med fagprofessionelle, børn og forældre – helt fra idéfase til implementering

Og dels fordi der inden for hver profession er stærke traditioner for, hvordan man arbejder og forsker, som hæmmer muligheden for at skabe helhedsorienterede løsninger og sammenhængende indsatser. De barrierer skal vi nedbryde. Vi skal lære af hinanden og udnytte hinandens kompetencer bedre, så vi kan udvikle og kvalificere praksis til gavn for børn og familier. Det kræver samarbejde mellem forskningscenteret, institutioner, kommuner, beslutningstagere og andre aktører.

Vi tror på, at vi på den baggrund kan skabe et paradigmeskifte i forhold til, hvordan vi forsker og arbejder inden for 0-6-års området. Og vi tror på, at vi kan sikre alle børn et godt børneliv fyldt med leg og bevægelse, positive relationer, og deltagelse i inkluderende fællesskaber. ●

OM CENTER FOR BEDRE BØRNELIV

- **Etableret:** August 2024.
- **Formål:** At styrke små børns trivsel og udvikling gennem praksisnær forskning og tværprofessionelt samarbejde.
- **Fondsmidler:** 250 mio. kroner fra LEGO Fonden, Novo Nordisk Fonden og TrygFonden.
- **Fokusområder:** Forældreskab, leg og fællesskaber, bevægelse og sanser, lige muligheder.
- **Placering:** Københavns Professionshøjskole.
- **Centerchef:** Janne Hedegaard Hansen

Regelforenklinger på dagtilbudsområdet

Børne- og undervisningsministeriet igangsatte i 2024 en proces omkring regelforenkligning. En proces, der startede med et forslag til lovændring i dagtilbudsloven, som kom i høring fra maj til juni 2024 med efterfølgende 1., 2. og 3. behandling i Folketinget, hvor forslaget blev vedtaget. Regelforenkligningen trådte i kraft 1. januar 2025. Landsorganisationen Danske Daginstitutioner bidrog med et omfattende høringssvar i den nævnte proces.

Ministeriets intention med at beslutte og vedtage regelforenklinger er at fokusere på frisættelse i forhold til dagtilbudsområdet herunder at give en høj grad af formkrav og metodefrihed lokalt ud til dagtilbuddet så det, der giver mening og opleves som relevant – lokalt for og i dagtilbuddet – kan vægtes højt.

Dagtilbuddet herunder lederen er dog fortsat ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan – herunder arbejdet med evalueringskulturen – sker med afsæt i de materielle krav, hvor læreplanen skal sikre, at det pædagogiske arbejde tilrettelægges og udføres indenfor disse krav. ●

I forhold til den styrkede pædagogiske læreplan er der med afsæt i de nye regelforenklinger sket større ændringer, så nu er der ikke længere krav om:

- en skriftlig pædagogisk læreplan
- offentliggørelse af læreplanen
- evaluering hvert andet år
- løbende pædagogisk dokumentation

KILDEHENVISNING

- Børne- og Socialministeriet (2018). Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold. Børne- og Socialministeriet.
- Børne- og Undervisningsministeriet (5/2024). Høring over udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven, Sagsnr. 24/17986, (Regelforenklinger aftalt i samarbejdsprogram).
- Børne- og Undervisningsministeriet (11/2024). 3. behandling vedtaget af Folketinget. Lov om ændring af dagtilbudsloven (Regelforenklinger aftalt i samarbejdsprogram).

”Ministeriets intention med at beslutte og vedtage regelforenklinger er at fokusere på frisættelse i forhold til dagtilbudsområdet herunder at give en høj grad af formkrav og metodefrihed lokalt ud til dagtilbuddet”

Alle børn har ret til en tryk barnndom

Med afsæt i denne erklæring fra Børns Vilkår interviewer DET GODE BØRNELIV Dorte Rudi Andersen, der er Seniorrådgiver i Børns Vilkår, og beder hende om at folde erklæringen ud ved at perspektivere de forskellige tiltag, der igangsættes omkring børns dagligdagsliv samt de muligheder for understøttelse af deres vanskeligheder og problematikker, Børns Vilkår tilbyder.

Af **Dorthe Filtenborg**, Pædagogisk Udviklingsrådgiver, LDD

Hvad er Børns Vilkår? Kan du kort beskrive, hvordan Børns Vilkår beskæftiger sig med børnesagen – hvilken vision har Børns Vilkår for, at alle børn i Danmark skal leve et godt børneliv?

Børns Vilkårs vision er at sikre, at ingen børn i Danmark svigtes hverken af deres nærmeste voksne eller af samfundet. Organisationen arbejder for at stoppe svigt og forbedre børns vilkår ved at sikre, at alle børn har mindst én voksen, der hjælper og lytter til dem. Fokusområder er rettighed til omsorg, beskyttelse, inddragelse og udvikling i overensstemmelse med FN's børnekonvention.

Børns Vilkår har rigtig mange tiltag og tilbud målrettet til at gøre en forskel for børns liv – fx "BørneTelefonen", "Stop vold mod børn", "Skældud", "Skærmguide" osv.? Kan du fortælle mere om de forskellige ting, herunder hvordan I konkret gør en forskel for børnene ude i deres virkelighed?

De fleste kender nok Børns Vilkår fra BørneTelefonen. Den er på mange måder også Børns

Interview med **Dorte Rudi Andersen** Seniorrådgiver i Børns Vilkår.

Vilkårs hjerte og et tilbud, der ikke findes tilsvarende i Danmark. Men udover BørneTelefonen arbejder vi både med undervisning og politisk for at skabe bedre trivsel for alle børn i Danmark.

Indtil 2019 havde Børns Vilkår kun beskæftiget sig med børn fra skolealderen, men vi ønskede at skabe langvarige forandringer for alle børn, fordi vi ved, at utryghed i den tidlige barndom har store konsekvenser resten af livet. Derfor blev der igangsat forebyggende indsatser rettet mod de helt små børn. Hvor Børns Vilkår i skoleindsatserne både har børn og unge som målgruppe foruden forældre og fagpersonale, så er vores småbørnsindsatser primært rettet mod forældre og fagpersoner. Som noget helt nyt i Børns Vilkår har vi etableret et børnehælpesystem, da noget af det vigtigste er at bringe børnenes stemmer videre. Dels til de voksne omkring børnene men i høj grad også til politikere og myndigheds personer.

Børns Vilkår laver spørgeskemaundersøgelser blandt børnehælpesystemet, hvor vi har udviklet et

Børns Vilkårs vision er at sikre, at ingen børn i Danmark svigtes hverken af deres nærmeste voksne eller af samfundet

Foto: Børns Vilkår

Solbjørn udligner hierarkiet mellem barn og voksen og åbner potentielt for en tryk og åben dialog, hvor barnets stemme kan komme til udtryk.

interaktivt spørgeskema til børn på 5-6 år. Vores undersøgelser skaber typisk stor medieopmærksomhed, fordi vi som nogle af de eneste i Danmark nu kan løfte de mindste børns stemmer. Med børnehavepanelet har vi bl.a. lavet undersøgelser om de mindste børns oplevelse af skærmbuget i familien. Om trygheden i dagtilbuddet. Om skilsmisse. Og den næste, der kommer, vil omhandle børns fællesskaber.

Både ”skærmguiden” og ”skældud-projektet” er projekter, hvor vi har spurgt børnene selv. Vi lægger stor vægt på at udvikle metoder, som gør det muligt at spørge børn på en måde, der tager udgangspunkt i deres perspektiv og verden – samtidig med at vi sikrer validiteten af vores data. Et eksempel er vores interaktive rejse med en hund, der guider børnene gennem en fortælling, hvor de præsenteres for spørgsmål undervejs.

Vores kvantitative data suppleres af analoge børneinterviews, hvor vi anvender æstetiske virkemidler som ”følelseskort” og Børns Vilkårs hånddukke Solbjørn. Hånddukken er en utrolig effektiv måde at skabe adgang til børns umid-

delbare tanker og følelser. Børn har ofte en naturlig fortrolighed med bamser og dukker, og når en voksen bruger en hånddukke som Solbjørn, møder de barnet på barnets præmisser.

Solbjørn udligner hierarkiet mellem barn og voksen og åbner potentielt for en tryk og åben dialog, hvor barnets stemme kan komme til udtryk. Derfor er hånddukken også efterspurgt blandt børnerådgivere i kommunerne, der arbejder med at inddrage børns perspektiver.

Vi skal turde møde børnene i deres verden. Alt for ofte beder vi dem om at møde os i vores voksne forståelse. Børns Vilkår er som organisation hele tiden nysgerrige på, hvordan vi til stadighed kan blive bedre til at formidle børnenes stemmer, så vi voksne omkring børnene kan blive bedre til at tage et børneperspektiv i pædagogik og praksis mere generelt.

Børns Vilkår tilbyder også gratis digitale refleksionsforløb, der kan styrke de faglige refleksioner ved fx personalemøder – kan du folde disse spændende tilbud ud?

Som noget helt nyt i Børns Vilkår har vi etableret et børnehavepanel, da noget af det vigtigste er at bringe børnenes stemmer videre. Dels til de voksne omkring børnene men i høj grad også til politikere og myndighedspersoner

Mange dagtilbud har begrænsede økonomiske ressourcer til at invitere en konsulent ud til personalemøder. Samtidig har flere ledere, vi har sparret med i udviklingen af vores dagtilbudsindsatser, udtrykt ønske om gratis digitalt materiale, der kan understøtte faglig refleksion og styrke arbejdet på personalemøder. For at imødekomme dette behov – og sikre, at vi når bredt ud til dagtilbud, uanset økonomi eller beliggenhed – har vi udviklet digitale refleksionsforløb, der er praksisrelevante, forberedelsesfrie og lette at anvende.

Derudover har vi udviklet et Onboardingforløb "Om omsorg" til uuddannede medhjælpere ud fra et ønske om, at vi lavede materiale, som lederne kunne bruge, når de ansatte nye uuddannede medhjælpere. Forløbene er praksisnære og let tilgængelige. De digitale forløb kan bruges på personalemøder, pædagogiske dage eller som led i medarbejdernes løbende udvikling. De indeholder:

- **Cases og film**, der præsenterer faglig viden på en lettilgængelig måde.
- **Refleksionsøvelser og plenumdiskussioner**, der skaber engagement og læring.
- **Konkrete værktøjer**, som straks kan omsættes i det daglige arbejde.

Alt, man har brug for er en projektor og lyd. Forløbene kræver ingen forberedelse, og vi guider det pædagogiske personale gennem hele processen. På den måde bliver det nemt og effektivt at styrke både teori og praksis i dagtil-

buddets arbejde med omsorg og faglig udvikling. Kernen i al vores materiale er, at vi ønsker at skærpe opmærksomheden på børneperspektivet i den pædagogiske praksis.

"Tillid, tryghed og tilknytning – sådan skaber I omsorgsfulde relationer til børn i dagtilbud" er et hæfte, du som seniorkonsulent i Børns Vilkår har været med til at udarbejde – kan du fortælle om indholdet, og hvordan man ude i dagtilbuddene kan anvende dette relevante materiale?

De fleste børn er faktisk glade for at gå i børnehaven, når vi spørger dem (Tryghed i børnehøjde – Tryk tilknytning i dagtilbud, 2019). Og for de mest udsatte børn i vores samfund kan det være en fordel at komme i dagtilbud fremfor at være hjemme hos forældre, der måske ikke har ressourcerne. At vi så har indrettet et samfund, hvor vi meget tidligt sender vores børn i dagpleje eller vuggestue, kan udfordres, når rammerne er, som de er. Vi har endnu ikke udviklet en metode til at spørge de alleryngste børn, men vi ved fra forskningen, at det i hvert fald ikke er de mindste børns tarv at tilbringe en stor del af deres vågne tid i store børnegrupper med skiftende voksne.

I Børns Vilkår forsøger vi at tale om det, der vurderes som kvalitet, når dagtilbuddene vurderes. Og her tænker jeg, at omsorgen i al for lang tid bare er blevet set som en forudsætning, der ikke er hverken diskursivt fremhævet eller endsige fagligt anerkendt. Børns Vilkårs indsats til dagtilbud har til formål at styrke prioriteringen og kvaliteten af den omsorgspædagogiske praksis i dagtilbud. De sidste 10-15 år har der været et stigende fokus på vigtigheden af børnenes udvikling i den tidlige barndom og "tidlig indsats" – både i den politiske debat og ude i praksis. Til trods for dette halter det stadig med inddragelsen af de små børn i forhold, der vedrører dem og deres hverdag.

Hvor Børns Vilkår tidligere primært havde data fra børnene selv via BørneTelefonen samt fra de forebyggende indsatser i skoleregion, så vidste organisationen stort set intet om de helt små børns oplevelse af deres mulighed for at opnå tryghed og trivsel i hjemmet og i daginstitutionen, før vi i 2019 indgik partnerskab med Stryhns Familiefond. Med partnerskabet blev Børns Vilkårs målgruppe udvidet til også at inddrage de mindste børn.

BØRNS VILKÅR

Hjemmeside

bornsvilkar.dk/dagtilbud

Telefon:

35 55 55 59

Kontaktperson:

Dorte Rudi Andersen

Mail:

dora@bornsvilkar.dk

OMSORGSBEGREBET

Målet var at øge trivlsen for alle småbørn i Danmark i både hjemmet og daginstitutionerne gennem en langsigtet indsats, der har til hensigt at løfte de små børns stemmer, kompetenceudvikle forældre og fagpersoner omkring børnene samt være med til at løfte kvaliteten i daginstitutioner og derudover sikre gode rammer for arbejdet gennem politisk interessevaretagelse. Som civilorganisation arbejder vi med flere parametre, hvor vi kan legitimere, at vores indsatser og tilbud målrettes direkte til dagtilbud og ikke omhandler rammevilkår.

Den fortælling, som ofte lyder i medierne og på sociale medier om, at det næsten er omsorgssvigt at aflevere sit barn i daginstitution, bør suppleres af de gode historier, der også er. Det er nødvendigt, hvis vi skal have flere relationskompetente og stærke unge til at drømme om en fremtid som pædagog i et dagtilbud.

Når rammerne er i orden, og man har mulighed for at prioritere det væsentligste - nemlig

relationen – så er det et af de mest meningsfulde job, man kan have.

Hvilke tre områder i forhold til arbejdet med børnesagen, mener du, at vi bør have en særlig opmærksomhed på med afsæt i målsætningen om at sikre alle børn en tryk barndom?

- 1** Omsorgen skal tilbage som det mest centrale i dagtilbud, også som synligt fagligt parameter i styringsdokumenterne.
- 2** Vi skal blive bedre til at fremhæve og styrke børns fællesskaber helt generelt. Vi er kun noget i kraft af andre. Det skal vi alle huske!
- 3** Vilkår i dagtilbud skal styrkes, så dagtilbud er et sted, hvor det er fedt og udviklende at arbejde. Med tid til faglig refleksion, tid til forberedelse og dermed overskud til at skabe den sjoveste og trykreste og vigtigste tid for vores mindste. ●

Sammen

om det gode børnemiljø

Børns trivsel, læring, udvikling og dannelse hænger tæt sammen med, i hvor høj grad de oplever og føler, at de har mulighed for at bidrage til og påvirke dagtilbuddets rammer. Men på tværs af landet er der store forskelle på, hvordan og hvor meget børn bliver inddraget i beslutninger.

Af **Mia Lønsmann Skole**, Pædagogisk Konsulent, DCUM

”Jeg vil gerne på tur til en anden legeplads” lyder det fra et af børnene under et børnemøde i Børnehuset Broholm.

”Hvor synes I, vi skal tage hen?” spørger pædagogen Pia, og et barn siger ivrigt: ”vi skal tage en bus til en anden by, hvor der ikke er vejarbejde”. Pia og børnene fortsætter snakken om, hvor de skal tage hen, og hvad de mon kan lave på den anden legeplads. Konklusionen bliver, at de sammen må lægge en plan for, hvor de skal hen på tur.

Eksemplet viser, hvordan man kan inddrage børn i dagtilbud, men også pædagogens vigtige rolle i forhold til at stille nysgerrige spørgsmål og hjælpe barnet på vej. Med DCUM's projekt 'Børnemiljøvenner' – sammen om det gode børnemiljø i dagtilbud rettes fokus mod at understøtte den pædagogiske faglighed, så

børn får en mere aktiv rolle i dagtilbuddet. Et vigtigt fokus, der skaber resultater. Det har projektet vist ved at skabe en ny tilgang til børneinddragelse, øge medbestemmelse hos børnene og øge fokus på børnemiljøet i de deltagende dagtilbud. ”Vi er blevet mere bevidste om, hvor vigtigt det er, at børnene faktisk føler, at de får indflydelse gennem deres børnemiljø generelt. Hvor vigtigt det er for dem at være i noget, der er godt og noget, der tager udgangspunkt i dem,” fortæller Tenna, pædagog fra Huset Nyvang.

Børn og voksne undersøger sammen børnemiljøet
Børnemiljøvenner introducerer en tilgang til børneinddragelse, hvor børn aktivt deltager i og oplever aktiviteter, der fremmer et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø. Gennem værktøjerne lærer børn og voksne at samarbejde om at undersøge og forbedre børnemiljøet ved at inddrage børnenes perspektiver. Den

**Børnemiljøvenner
introducerer en tilgang
til børneinddragelse,
hvor børn aktivt deltager
i og oplever aktiviteter,
der fremmer et godt
fysisk, psykisk og
æstetisk børnemiljø**

tilgang har været en øjenåbner for de deltagende pædagogiske personaler, som nu har fået et nyt fokus. De har nemlig i projektet oplevet den værdi, der ligger i at inddrage børnenes perspektiver i hverdagen.

F.eks. vurderer 11 ud af 13 dagtilbud, at de efter arbejdet med Børnemiljøvenner i højere grad formår at inddrage børnenes perspektiver i hverdagens pædagogiske arbejde.

Arbejdet med værktøjsæsken har inspireret til øget børneinddragelse i dagligdagens små beslutninger fx, hvor børnene gerne vil sidde under måltiderne eller, hvilke lege de ønsker at lege. Dette har givet personalet mod til at give børnene medbestemmelse i større strukturelle beslutninger, som fx planlægning af aktiviteter og valg af temaer. Pædagogerne spiller en aktiv rolle i denne proces, hvor de omsætter børnenes ideer til praktiske handlinger - som i

eksemplet med turen til legeplads. Ved at notere, lytte og handle på børnenes input sikrer de, at børneinddragelsen bliver en integreret del af hverdagen.

Hverdagen bliver sjovere

Gennem arbejdet med Børnemiljøvenner bidrager børnene aktivt til beslutninger om temaer, aktiviteter og legetøj. Når børnene får medbestemmelse, stiger deres interesse markant. Vores observationer viser, at børnene deltager aktivt i børnemøder, lytter til hinanden og lærer at udtrykke deres meninger. Dette styrker ikke blot børnenes engagement men også deres evne til at samarbejde og tage medansvar for fællesskabet. Sammenhængen mellem børnemiljø og arbejdsmiljø er også blevet tydelig. Pædagogerne ser, at når de selv er roli-

Når børnene er med til at bestemme, bliver hverdagen sjovere og mere meningsfuld for både børn og voksne

ge og nærværende, smitter det af på børnenes adfærd. Flere har nu indført praksis med "en voksen på gulvet", som deltager aktivt i børnenes leg, hvilket skaber en roligere og mere harmonisk atmosfære for både børn og voksne.

Pædagogerne oplever generelt, at børnenes engagement smitter af på deres arbejdsglæde. Når børnene er med til at bestemme, bliver hverdagen sjovere og mere meningsfuld for både børn og voksne.

Det abstrakte bliver mere konkret

Børnene er gennem Børnemiljøvenner blevet mere bevidste om deres omgivelser. Selvom de måske ikke kan definere "børnemiljø", har projektets værktøjer hjulpet dem til at forstå, at de kan bidrage til hverdagen i børnehaven. Et centralt tema, som både børn og voksne har arbejdet med, er "larm". Børnene lærer at genkende, hvor og hvornår støjniveauet er generende, og de får værktøjer til at håndtere det. Ved hjælp af plantegninger markerer de områ-

der i børnehaven, hvor de føler sig godt tilpas eller forstyrret. Denne proces gør det abstrakte begreb om "larm" konkret, og børnene deltager aktivt ved at foreslå konkrete løsninger.

Pædagogerne har også fokuseret på indretning og tilgængelighed af legetøj. De har opdaget, hvordan rummets opdeling kan skabe unødigt støj, for eksempel når vilde lege ligger for tæt på stille aktiviteter. Denne erkendelse har ført til en bevidst omrokering af legetøj og møbler tilpasset børnegruppens aktuelle interesser og behov.

Det kræver tydelige rammer for medbestemmelse

Det kan være svært at finde balancen i, hvor meget børnene kan og skal være med til at bestemme. Det har det pædagogiske personale i flere af de deltagende dagtilbud oplevet. Her er rammesætningen vigtig. Personalet beslutter på forhånd, hvilke områder børnene kan have indflydelse på og kommunikerer tydeligt til børnene, hvad der er muligt.

OM VÆRKTØJSÆSKEN BØRNEMILJØVENNER

'Børnemiljøvenner - sammen om det gode børnemiljø i dagtilbud' er en værktøjsæske, hvor børn og voksne ved hjælp af seks forskellige pædagogiske værktøjer arbejder sammen for at fremme det gode børnemiljø. Det gøres ved at undersøge børnenes perspektiver på børnemiljøet og finde gode idéer og løsninger på hverdagens udfordringer sammen.

Projektet er udviklet af Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) i samarbejde med 13 dagtilbud og er støttet af Nordea-fonden.

Du kan læse mere om Børnemiljøvenner her
www.dcum.dk/dagtilbud/projekt-boernemiljoevenner-sammen-om-det-gode-boernemiljo-i-dagtilbud/

Og så handler det om at finde nye måder at integrere børnenes idéer i dagligdagen på. Uanset om det er gennem demokratiske afstemninger, hvor aktiviteter vælges i fællesskab eller gennem organiserede muligheder, hvor børnene selv vælger, hvad de vil lave. Den tydelige rammesætning hjælper også børnene med at forstå, hvad det vil sige at være med til at bestemme, og hvor deres indflydelse begynder og slutter. Det skaber en bevidsthed hos børnene om deres rolle i fællesskabet og styrker deres engagement.

Vidensdeling løfter kvaliteten og fremmer inspiration
 Vidensdeling er en vigtig del af det pædagogiske arbejde, især når børnenes perspektiver skal inddrages. Ved at arbejde ud fra en fælles tilgang og sikre, at alle medarbejdere har tid og mulighed for at sætte sig ind i værktøjerne, opnår man et solidt fælles afsæt, der gør arbejdet mindre sårbart over for uforudsete udfordringer som f.eks. fravær. Denne fælles tilgang skaber også grobund for løbende sparring og vi-

densdeling, hvor personalet kan drøfte spørgsmål, træffe beslutninger og reflektere over deres pædagogiske praksis. Et eksempel på organiseret sparring er at afsætte en fast time om ugen til fælles forberedelse og refleksion. Uanset om sparringen er skemalagt eller mere uformel, fremhæver personalet den som en central, motiverende faktor. Det er netop denne løbende udveksling af viden og erfaringer, der løfter kvaliteten af det pædagogiske arbejde og fremmer faglig refleksion og inspiration blandt medarbejderne.

Og hvad kan vi så konkludere her til sidst? Det skaber tydelige resultater, når børn og voksne er sammen om at skabe det gode børnemiljø i dagtilbud. ●

ANBEFALINGER

- Undersøg børnemiljøet fra børnenes perspektiv. Det giver værdifuld indsigt, der kan bruges til at forbedre børnemiljøet på en måde, som er meningsfuld for børn og voksne.
- Skab klare rammer for medbestemmelse. Definér tydeligt, hvilke områder børnene kan have indflydelse på og vær åben for deres idéer og tanker.
- Inddrag børnenes perspektiver systematisk i arbejdet med børnemiljøet. Det er både med til at understøtte og styrke børnenes bevidsthed og handlekompetence i forhold til at bidrage til det gode børnemiljø, men også med til at skærpe personalets fokus på at indtænke børnenes perspektiv i planlægning og evaluering af aktiviteter og daglige rutiner.
- Anerkend børnenes bidrag. Vær tydelig omkring, hvornår og hvordan børnenes input har påvirket beslutninger og aktiviteter og anerkend dem for at bringe deres perspektiver i spil.

Når børns liv vælter

Livet byder ikke udelukkende på glæde og udvikling men også på sorg og tab. Det vil alle mennesker opleve. Også de små mennesker – børnene. I dette interview har vi valgt at sætte fokus på, hvordan børns oplevelse og bearbejdning af sorg kan understøttes. DET GODE BØRNELIV interviewer her Marianne Kolanda Kruse, der er administrerende direktør i SKYGGEBØRN

Af **Dorthe Filtenborg**, Pædagogisk Udviklingskonsulent, LDD

Hvad er SKYGGEBØRN? Og hvordan er SKYGGEBØRN blevet til?

SKYGGEBØRN driver gratis sorggrupper for børn og unge i Aalborg, Aarhus, Esbjerg og København. Odense følger i 2025. Grupperne er for de mange børn og unge mellem 3 og 28, der hvert år mister, har mistet eller har kritisk syg forælder, søskende eller nær pårørende. Vi er en nonprofitorganisationen, og grupperne faciliteres af mere end 120 dygtige frivillige gruppeledere på landsplan.

SKYGGEBØRN blev stiftet af Jes Dige, der er en pioner indenfor feltet *børn og unge og sorg*. Jes startede landets første samtalegrupper for børn og unge i sorg for mere end 20 år siden. Dengang under Kræftens Bekæmpelse, men i 2017 startede han SKYGGEBØRN sammen med andre ildsjæle, der ligesom han kunne se et stort behov for et sorgtilbud, der rummer alle sorgramte børn og unge, uanset sorgens årsag eller kompleksitet. Vi skiller os ud på flere måder: Børn kan starte i en gruppe allerede, når de er 3 år – og grupperne er ikke tidsbegrænsede. En plads i en SKYGGEBØRN sorg-

Interview med
Marianne Kolanda Kruse
Administrerende
Direktør i SKYGGEBØRN

gruppe er din, lige så længe du har behov for den. Gennemsnitligt er børn og unge tilknyttet en gruppe i et års tid.

Hvordan kommer børnene i forbindelse med SKYGGEBØRN? Og hvordan arbejder I med at understøtte børnene i forhold til deres behov? Har I både vuggestue- og børnehavebørn tilknyttet?

Det kan være familie, venner eller andre voksne omsorgspersoner i barnets liv som f.eks. pædagoger, en lærer eller skoleleder, der gør familien opmærksom på SKYGGEBØRNS tilbud. Fagpersonale, der er i kontakt med sorgramte familier, fortæller også om os. F.eks. sygeplejersker på hospice eller på afdelingen, hvor mor, far eller lillesøster er indlagt. Små børn føler en masse, men deres måder at udtrykke sig på, når mor eller far dør eller bliver alvorligt syge, tillægges ikke altid den rigtige betydning. Vi voksne misforstår og overser, at for meget uro i kroppen eller ballade henne i børnehaven, kan være barnets måde at komme ud af ubehagelige følelser på. Når sproget mangler, så bruger man kroppen. Børnegrupperne har ikke tålmodighed til at sidde koncentreret og lytte i lang tid og tale efter tur, derfor laver vi tit noget krea, mens vi snakker. Så er det nemmere at koncentrere sig.

Børn kan starte i en gruppe allerede, når de er 3 år – og grupperne er ikke tidsbegrænsede

Samtalerne i Børnegrupperne er præget af den umiddelbarhed og nysgerrighed, som helt små børn naturligt har. Det understøtter vi blandt andet ved også at give plads til spørgsmål, der kan forekomme voldsomme eller ubehagelige.

Det er ikke de voksne i gruppen, der detaljeret forklarer, hvad det vil sige at få en blodprop eller have kræft. I stedet spørger vi, om andre børn i gruppen kan forklare. Børnene udvikler et sprog, svarende til alder og udvikling, som gør det nemmere at udtrykke sorgen med ord.

Hvilke tilbud har I til børnene? Og eventuelt til deres familie? Hvordan foregår en proces eller et forløb med børnene – kan du give et eksempel på, hvordan I arbejder med et barn på 4-5 år?

Vores tilbud er sorggrupper for børn og unge. Vi faciliterer ikke særlige tilbud for familierne, men der opstår et særligt fællesskab blandt de voksne. Forældrene venter i køkkenet eller i et venterum, mens børnene er i gruppe. Så imens børnene øver sig i at sætte ord på og være i sorgen, gør forældrene det samme: ”Når man træder ind her, er vi i det samme.” Inden start i en gruppe inviterer vi familien til en samtale med den faglige koordinator i den pågældende by.

SKYGGEBØRN

Hjemmeside:
Skyggeboern.dk

Mail:
info@skyggeboern.dk

Blandt andet for at afklare om sorggruppe i det hele taget er det rigtige for barnet.

Vi har ikke som sådan en særlig proces eller rækkefølge. Vi tager løbende nye børn ind i grupperne og børnenes behov er meget individuelle. Det skal der netop være plads til. Ikke alle børn har lyst til at sige noget i gruppen, mens andre ivrigt deler sine tanker og observationer fra første dag. Det ene er ikke mere rigtigt fremfor det andet. For det særlige ved at gå i sorggruppe er netop, at børnene kan spejle sig i hinandens erfaringer. Og her kan det at lytte, være lige så givende som at tale.

I forhold til understøttelse af børn, der pludselig oplever, at deres liv vælter på grund af sorg, kan du da give 3 anbefalinger til det pædagogiske personale, der arbejder med børnene i dagtilbuddet?

- 1** Vær tilgængelig for barnet – og bliv ved med at være det
- 2** Lad én pædagog/personale være den, der tager ansvaret for at følge op
- 3** Sørg for at inddrage familien ●

Et engageret og erfarent blik på børnesagen

Der findes mange interessenter, som på forskellig vis er engageret i børnesagen og har viet deres arbejdsliv til at bidrage med udviklende perspektiver og ønsket om at gøre en forskel for børns liv. DET GODE BØRNLIV har valgt at interviewe Pia Allerslev, der med sin lange erfaring som først Kultur- og Fritidsborgmester samt efterfølgende Børne- og Ungdomsborgmester i København efterfulgt af et nuværende selvstændigt virke har engageret sig i børnesagen.

Af **Dorthe Filtenborg**, Pædagogisk Udviklingskonsulent, LDD

Når vi taler om børnesagen, hvad har så været vigtigt for dig i relation til dit professionelle arbejdsliv? Hvad har været en gennemgående, rød tråd for dig i forhold til det, du har arbejdet med igennem årene, når vi taler om børn?

Som Børne- og Ungdomsborgmester i København (2013-2017) har mit fokus altid været at skabe lige muligheder for alle børn og unge, uanset deres baggrund. En vigtig rød tråd i mit arbejde har været at fremme inkluderende miljøer, hvor alle børn kan trives og udvikle sig. Det kræver en stærk indsats på tværs af skole, familie og myndigheder, så vi sammen kan sikre, at børnene får den støtte, de har brug for. Jeg har oplevet, hvor vigtigt det er, at disse aktører arbejder tæt sammen, særligt i sager, hvor børn har komplekse behov.

Tidlig indsats var en central prioritet for mig, fordi forebyggelse er nøglen til at hjælpe børn i udsatte positioner, før udfordringerne vokser sig store. Her spillede samarbejdet mellem lærere, pædagoger, forældre og sociale myndigheder en afgørende rolle. Vi arbejdede for at styrke både faglighed og relationer, så der blev

Interview med
Pia Allerslev
Selvstændig rådgiver,
forhenværende
Børne- og
Ungdomsborgmester i
Københavns Kommune

skabt en fælles forståelse for barnets behov og potentiale. Høj faglighed og stærk ledelse har desuden været fundamentalt i mit arbejde. Jeg så, hvordan stærke ledere i skoler og daginstitutioner kunne skabe en kultur, der sikrede sammenhæng og motivation blandt medarbejderne, samtidig med at de involverede familier og børn i processen.

Efter min borgmesterperiode har jeg fortsat haft fokus på børneområdet gennem mit arbejde som strategisk rådgiver og bestyrelsesmedlem. Her har jeg især været optaget af at fremme børns mentale sundhed og sikre, at beslutningstagere prioriterer langsigtede løsninger. Jeg tror på, at kvaliteten i daginstitutioner, skoler og fritidstilbud skal være høj, og at vi skal sætte barren endnu højere, når det gælder samarbejde om børns trivsel og udvikling. Kun ved at forene kræfterne mellem børnene, deres familier og de professionelle omkring dem kan vi sikre de bedste rammer for fremtiden.

Hvilke erfaringer har du gjort dig igennem dit politiske arbejde i forhold til børnesagen? Og hvad er du i dit nuværende virke særligt optaget af i forhold til børn?

Gennem mit politiske arbejde har jeg lært, at investering i børns trivsel og udvikling er en langsigtet prioritet, som altid skal være højere på dagsordenen end økonomiske besparelser. Det er ofte fristende at skære på børneområdet i en tid med økonomiske udfordringer, men jeg har set, hvordan disse besparelser kan have negative konsekvenser både på kort og lang sigt. Det er afgørende med politikere, der kan beslutte de rette investeringer i tidlig indsats og bæredygtige løsninger, som både gavner det enkelte barn og samfundet som helhed. Det kræver politisk vilje og fokus på den langsigtede gevinst, ikke kun økonomiske besparelser; og her er der desværre stadig en del arbejde at gøre. Det er nødvendigt at arbejde sammen på tværs af sektorer for at tilbyde helhedsorienterede løsninger, der tager højde for børns forskellige behov og udfordringer. Denne samarbejdsmodel sikrer, at ingen børn falder igennem systemet, og at vi kan handle hurtigt og effektivt, når der er behov.

De seneste 4 år har jeg været medlem af DGI's hovedbestyrelse, hvor jeg bl.a. er meget optaget af at fremme børns deltagelse i idræts- og

PIA ALLERSLEV

Arbejder med: Professionelt bestyrelsesmedlem/formand, rådgiver, medejer af SimpleDK, moderator mv.

Hjemmeside:
www.piaallerslev.dk

Mail:
contact@piaallerslev.dk

bevægelsesaktiviteter. Jeg ser bevægelsesfællesskaber som en nøglefaktor for børns fysiske og mentale trivsel, da de ikke kun fremmer sundhed, men også styrker sociale kompetencer, inklusion og personlig udvikling.

I min position som formand for GirlTalk, der hjælper unge piger med at udvikle mental robusthed og styrke deres selvværd, er fokus naturligt også på trivsel og, hvordan vi sammen skaber de bedste rammer. Jeg ser det som essentielt, at vi politisk prioriterer børn og unges mentale sundhed og giver dem de bedste forudsætninger for at trives i en kompleks verden.

Du er moderator i Altingets Børn- og Unge Netværk. Kan du fortælle, hvad netværket er sat i verden for og går ud på herunder, hvad netværket arbejder med?

Netværket er sat i verden for at skabe et rum, hvor vi kan dele viden, erfaringer og perspektiver om de vigtigste emner for børn og unge. Det handler om at bringe ny relevant viden i spil, skabe fokus på aktuelle udfordringer og muligheder, og diskutere løsninger, der kan forbedre vilkårene for børn og unge i Danmark. ➔

Vores netværk fokuserer på at etablere meningsfulde samtaler mellem politikere, fagfolk og organisationer, som arbejder med børn og unge. Vi ser netværket som en platform, hvor vi kan udveksle erfaringer og perspektiver fra forskellige sektorer og kompetenceområder.

Dette giver os mulighed for at få indblik i de nyeste tendenser og forskning, der kan "tages med hjem" og der være med til at gøre en reel forskel. Netværket arbejder med en bred vifte af emner, herunder børns trivsel, uddannelse, mental sundhed, børns rettigheder og integration af børn i samfundet. Vi forsøger at bygge bro mellem forskning, praksis og politisk beslutningstagning for at skabe langsigtede, bæredygtige løsninger for børn og unge.

**ALTINGETS
BØRN- OG UNGE
NETVÆRK**

Hjemmeside:
[www.altinget.dk/
netvaerk/boernogunge](http://www.altinget.dk/netvaerk/boernogunge)

Mail:
schou@altinget.dk
eller til Pia direkte.

Det er afgørende med politikere, der kan beslutte de rette investeringer i tidlig indsats og bæredygtige løsninger, som både gavner det enkelte barn og samfundet som helhed

Med afsæt i din lange og brede erfaring med blandt andet at have fokus på børn og unge kan du da komme med tre bud på rammesætninger, som du kunne ønske dig, at dagens politikere ville interessere sig særligt for?

- 1 Tidlig indsats og forebyggelse**
Politikere bør prioritere investeringer i tidlig indsats for børn i alderen 0-6 år. Denne periode er afgørende for børns udvikling, og tidlige indsatser kan forebygge problemer senere i livet. Med øget fokus og støtte til daginstitutioner og skoler vil man kunne identificere og hjælpe børn i risikogrupper, før problemerne vokser sig store. Samtidig bør civilsamfundet inddrages i langt højere grad.
- 2 Lige adgang til kvalitetsuddannelse**
Alle børn, uanset deres socioøkonomiske baggrund, skal have adgang til kvalitetsuddannelse, som er fundamentet for både individuel udvikling og samfundets fremtid. Derudover er det vigtigt at skabe inkluderende læringsmiljøer, hvor alle børn, uanset baggrund, føler sig trygge og motiverede til at lære.
- 3 Styrkelse af psykisk sundhed**
Politikere bør prioritere børns mentale sundhed tidligt i livet. Det handler om at sikre adgang til psykologer og rådgivning i skoler og daginstitutioner samt at fremme mental trivsel gennem programmer og initiativer. Vi har mere end nogensinde brug for, at vores børn og unge får de nødvendige redskaber til at håndtere udfordringer i deres liv og sikre deres mentale sundhed på lang sigt. ●

”Konsulentteamet i LDD rådgiver medlemsinstitutionerne indenfor mange felter på dagtilbudsområdet”

Faglig ledelse kort fortalt

Konsulentteamet i LDD rådgiver medlemsinstitutionerne indenfor mange felter på dagtilbudsområdet. Bestyrelsesarbejde, drift, vedtægter, arbejdsmiljø, handleplaner med afsæt i tilsyn, ansættelsesretslige forhold, rekruttering, pædagogik herunder det pædagogiske læringsmiljø er blot nogle af overskrifterne, konsulenterne beskæftiger sig med og rådgiver indenfor.

Den faglige ledelsesopgave med al dens kompleksitet, udfordringer og handlemuligheder er også et felt, institutionerne ønsker rådgivning til. Nu har Dorthe Filtenborg, LDD's pædagogiske udviklingskonsulent, skrevet en

bog *Faglig ledelse kort fortalt*, der folder den faglige ledelsesopgave ud herunder giver konkrete anbefalinger og råd til praksisnær faglig ledelse. Bogen indeholder cases fra dagtilbuddets hverdagspraksis hentet med inspiration fra LDD's medlemsinstitutioner. Bogens cases handler om:

- Den faglige kontrakt
- Den fælles faglige viden
- Den evaluerende faglighed
- Det professionelle læringsfællesskab
- Den selvledende praktiker
- Det formelle rum
- Det differentierede forældresamarbejde
- Den ledende leder

Faglig ledelse kort fortalt
Dorthe Filtenborg
Dafolo Forlag

LDD-KURSUS

Der kommer et LDD-kursus "Faglig ledelse" i efteråret 2025. Ledelsespersoner (fx leder, souschef, afdelingsleder) men også pædagoger med ledelsesfunktion eller pædagoger, der arbejder med en høj grad af vejledning i forhold til ufaglærte kolleger, kan profitere af at deltage i kurset.

Kurset "Faglig ledelse" tilbydes i København, Nordsjælland, Odense og Fredericia og lægges på LDD's hjemmeside i løbet af foråret 2025, hvor man kan tilmelde sig.

LDD tilbyder også andre kurser samt efteruddannelse, der alle kan findes på LDD's hjemmeside, www.ldd.dk.

Tilsynsrapporter om **børns liv** i dagtilbud

Af Tænketanken DEA

De kommunale tilsynsrapporter har ændret sig med loven om minimumsnormeringer. På den ene side bliver der offentliggjort flere rapporter, og rapporterne er længere. På den anden side lader det stadig til, at kommunernes egen vurdering af kvaliteten ligger relativt højt. Det kalder på mere viden om, hvordan tilsyn bedst kan bruges til at vurdere og udvikle kvaliteten i de danske daginstitutioner.

God kvalitet er afgørende for, at børn trives, lærer og udvikler sig i de danske dagtilbud. I det daglige ligger ansvaret for at føre tilsyn med kvaliteten hos de enkelte kommuner. Disse tilsyn tjener flere formål. Dels skal de informere eksterne aktører, som fx forældre og politikere om, hvordan det ser ud med kvaliteten i de enkelte institutioner. Og dels skal de danne grundlag for en intern proces, hvor den kommunale forvaltning og institutionerne sammen kan udvikle og følge op på kvalitetsarbejdet.

I forbindelse med aftalen om minimumsnormeringer fra 2020, kom der en række nye krav til de kommunale tilsyn. Disse krav omfatter bl.a., et udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, sikring af uvildighed, inddragelse af kvantitativ og kvalitativ data, brug af observationer, opfølgende tiltag, orientering af forældrebestyrelser, vurdering af kvalitet samt offentliggørelse af rapporter.

I en undersøgelse fra Tænketanken DEA ser vi på, hvordan de kommunale tilsynsrapporter vurderer kvaliteten i daginstitutionerne, og om disse vurderinger har ændret sig efter, de nye regler trådte i kraft. Det har vi gjort ved at analysere tilsynsrapporter, der er offentliggjort henholdsvis før og efter lovændringen, for at se på forskellene.

Forskellige måder at føre tilsyn på

Der er stor forskel på, hvordan forskellige kommuner udformer deres tilsynsrapporter. Bredt set falder rapporterne dog i to hovedgrupper. Dels er der KIDS-rapporter, hvor vurderingen af kvalitet formidles via KIDS-scores, evt. i kombination med en uddybende tekst. Dels er der dem, vi i undersøgelsen kalder "narrative rapporter", som dækker over forskellige typer, der har det til fælles, at vurderingen af kvalitet primært formidles sprogligt.

Helt overordnet er antallet af offentliggjorte rapporter steget med lovændringen. I perioden før ændringen trådte i kraft, fandt vi således rapporter for 58 pct. af landet daginstitutioner, mens vi i perioden efter har fundet 76 pct. Dette hænger formentlig sammen med, at et af de nye krav netop var offentliggørelse af rapporter.

Men der er forskel på, hvor mange rapporter vi har kunnet finde i de forskellige kommuner. I 17 kommuner har vi over 95 pct. af rapporterne, og i 55 pct. af kommunerne har vi over 80 pct. rapporterne. I den anden ende af skalaen er der 7 kommuner, hvor vi kun har kunnet finde maks. 1/3 af rapporterne.

Institutionerne får positive KIDS-vurderinger

Hvis vi ser på de tilsynsrapporter, der har brugt KIDS som redskab, vurderer de som regel kva-

liteten meget positivt. Af de 12 kommuner, der i vores undersøgelse har brugt KIDS, vurderer alle på nær én, at deres kvalitet i gennemsnit ligger i spændet fra ”god” til ”fremragende”.

På den måde står kommunernes egne vurderinger i kontrast til de tidligere nationale kvalitetsundersøgelser fra VIVE og EVA. Selvom vi ikke direkte kan sammenligne resultaterne, kom VIVE og EVA frem til et mere blandet resultat, hvor de fleste dele af institutionerne lå i spændet fra ”utilstrækkelig” til ”tilstrækkelig”.

Dette kunne tyde på, at KIDS i nogen grad leder til forskellige resultater alt efter, hvem der laver vurderingen. Det rejser nogle spørgsmål om, hvordan man bedst sikrer uvildighed i tilsynet, som er et af de nye lovkrav til de kommunale tilsyn.

Rapporterne bliver længere og mere positive

De fleste kommuner bruger dog ikke KIDS men har deres egne skabeloner for tilsynsrapporter – det vi her kalder ”narrative rapporter”. For at kunne analysere disse rapporter har vi brugt en såkaldt ”sprogværdi”, hvor vi kvantificerer værdiladningen i den måde rapporterne er formuleret på. Overordnet set er de narrative rapporter blevet længere og mere positive efter lovændringen. Især længden hænger formentlig sammen med, at det kræver mere plads at

opfylde nye krav, såsom henvisning til det fælles pædagogiske grundlag, inddragelse af forskellige data-typer og brug af observationer.

Samtidig er der en gruppe af institutioner, som konsekvent vurderes negativt både før og efter lovændringen. Selvom der generelt er stor mobilitet i kvalitetsvurderingerne, er der en undtagelse. Af de institutioner, der før lovændringen lå i den laveste fjerdedel inden for hver kommune, beholder 35 pct. denne position efter lovændringen. Det tyder på, at der er en gruppe af institutioner, hvor tilsynene gennemgående vurderer kvaliteten dårligere end i andre institutioner.

Behov for mere ensartethed og uvildighed

Alt i alt peger DEAs undersøgelse på, at der er sket store forandringer i kommunernes tilgang til tilsyn. Undersøgelsen peger dog også på, at der selv med de samme redskaber kan være forskellige resultater afhængig af, hvem der foretager vurderingerne.

Set i det lys forekommer det som en uheldigt timet beslutning at reducere den statslige understøttelse af det kommunale tilsyn (som fx nedlæggelsen af STUK’s tilsynsrejsehold). Tværtimod kunne det pege på et styrket behov for at styrke ensartethed og uvildighed i tilsynet, hvis det skal tjene som informationskilde for fx forældre og politikere. ●

God kvalitet er afgørende for, at børn trives, lærer og udvikler sig i de danske dagtilbud

Børnesagen

– sagen er børn

Dagtilbudsområdet i Danmark har mange aktører og interessenter, der fælles for alle ønsker, at alle børn skal have optimale muligheder for at kunne indgå i positive og inkluderende fællesskaber, lege, udvikle sig, have høj trivsel, opnå dannelse og lære noget. Aktørerne og interessenterne er mange og forskellige, men alle er de rundt om barnet og børnelivet.

Af **Dorthe Filtenborg**, Pædagogisk Udviklingskonsulent, LDD

Der er med afsæt i introduktionen tale om mange niveauer af aktører, hvor nogle befinder sig i et overordnet regi, og hvor andre er i den direkte, daglige kontakt med børnene. Vi taler om politikere, kommuner og forvaltninger samt dagtilbud med det professionelle læringsfællesskab omkring børnene, der består af ledere, pædagoger, pædagogiske assistenter, medhjælpere, studerende osv.

DET GODE BØRNELIV har i en interviewrække valgt at fokusere på det politiske niveau og spurgt en lang række af de børnepolitiske ordførere fra flere af Folketingets partier, hvad de særligt er optaget af når, der stilles skarpt på dagtilbudsområdet herunder, hvilke politiske tanker partierne har for realisering af netop det gode børneliv.

Politisk fokus

Der har igennem en lang årrække været politisk bevågenhed på dagtilbudsområdet, som også fylder en del i den offentlige debat og mediebilledet. Der er indgået store politiske aftaler, som fx førte til, at dagtilbudsloven blev revideret (2018), og den styrkede pædagogiske læreplan blev en realitet (2018). I finansloven (2019) blev der afsat et trecifret millionbeløb på nærmere bestemt 760 millioner kroner, der skal gå til ansættelse af flere pædagoger og pædagogiske assistenter til dagtilbud med flest børn fra såkaldte sårbare familier. Der er ligeledes blevet afsat 200 millioner kroner til en styrkelse af forsknings- og uddannelsesmiljøet på 0-6 års området i perioden 2021-2024. Og i

2021 var fokus på en lovændring af dagtilbudsloven i forbindelse med en årlig tilførsel af 1,6 milliarder kroner til de såkaldte minimumsnormeringer samt et styrket tilsyn med dagtilbuddene, når lovændringen er fuldt indfaset.

Kilde: Tænk tanken DEA, Udfordringsbilledet på daginstitutionsoverblik, Rapport, 4/2024.

Partierne har ordet

Ovenstående er blot et udpluk af forskellige politiske tiltag og beslutninger, hvor man sammenfattende kan sige, at Folketinget med de skiftende regeringer har haft fokus på dagtilbudsområdet og bevilget bemærkelsesværdige midler, der meget gerne skal gøre en konkret forskel helt ud på gulstue i det respektive dagtilbud. En forskel, der skal kunne mærkes og opleves for børnene - og deres familier. Og en forskel for det pædagogiske personale, der hver dag går på arbejde og bidrager med deres faglighed.

DET GODE BØRNELIV har henvendt sig til alle de børnepolitiske ordførere i Folketinget, hvor fire partier – Radikale Venstre, Venstre, Danmarks Demokraterne og Socialistisk Folkeparti – har valgt at medvirke. Vi har stillet de samme fire spørgsmål til ordførerne:

- Hvad er et godt børneliv i dagens Danmark?
- Hvilke politiske ambitioner har jeres parti for dagtilbudsområdet?
- Hvordan vil I arbejde for at omsætte jeres politiske ambitioner til virkelighed?
- Hvilke tre områder på dagtilbudsområdet er jeres parti særligt optaget af?

Vi vil give et børneløfte på 15 mia. kroner om året. Det er det, det koster at få vuggestuer og børnehaver med høj pædagogisk faglighed

Foto: Marie Hald

DET GODE BØRNELIV GIVER HERMED ORDET TIL **LOTTE ROD, RADIKALE VENSTRE**

Hvad er et godt børneliv i dagens Danmark?

Børn skal have masser af tid til at lege og gå på opdagelse i naturen. Jeg er vild med vores stærke tradition for at lade børn kravle højt i træer, hoppe i mudder og passe dyr. I 2017 fik jeg skrevet leg ind i dagtilbudsloven, og jeg vil gerne meget mere. Børn er gladest, når de leger, og det er sådan, de lærer det vigtigste i livet: at indgå i fællesskaber, forhandle, tilpasse sig og stå fast på egne grænser. Børn er ikke skabt til at sidde stille eller være pakket ind i faldunderlag. Jeg og mit parti vil derfor gerne give børn en hverdag med masser af muligheder for at udforske verden, og hvor der findes pædagoger med høj faglighed, der kan give deltagelsesmuligheder til alle børn.

Hvilke politiske ambitioner har jeres parti for dagtilbudsområdet?

Børn skal mødes af en kendt pædagog hver morgen. Være fordybet i en lille børnegruppe hele dagen og ikke bare halvanden time om formiddagen. Lege, hoppe i vandpytter, samle på sneglehuse, høre historier, male, lave musik. Det kræver ordentlige normeringer og uddannede pædagoger.

Hvordan vil I arbejde for at omsætte jeres politiske ambitioner til virkelighed?

Vi vil give et børneløfte på 15 mia. kroner om året. Det er det, det koster at få vuggestuer og børnehaver med høj pædagogisk faglighed. Vi vil nedlægge forårs-SFO. Vi vil lave en rigtig fed pædagoguddannelse. Og vi vil lave gode skoler, fritidshjem og klub.

Hvilke 3 områder på dagtilbudsområdet er jeres parti særligt optaget af?

- 1** Tre ud af fire voksne i daginstitutioner skal være pædagoger: 75 pct. af de voksne i landets daginstitutioner skal være uddannede pædagoger eller under uddannelse til pædagog eller meritpædagog. Vi vil have lovkrav om pædagogandel og uddannelsesstillinger i alle vuggestuer og børnehaver, hvor medhjælpere kan uddanne sig til pædagoger eller pædagogiske assistenter.
- 2** Børn skal kunne være i en lille gruppe med en pædagog hele dagen: Vi vil afsætte ressourcer til, at der kan være pædagoger nok på stuerne til, at børnene kan være i små grupper både formiddag og eftermiddag. Det er afgørende for det pædagogiske arbejde, der bidrager positivt til børns udvikling, til at bryde negativ social arv og mindske udadreagerende adfærd. Vi vil derfor fordoble økonomien i aftalen om minimumsnormeringer, så normeringen på 1:3 i vuggestuen og 1:6 i børnehaven bliver til virkelighed og ikke kun ord på papir.
- 3** Pædagoguddannelsen skal være proppet med pædagogik, fag, stemning og ånd. De studerende skal have flere undervisningstimer, så de får tid til både at lære praktiske, musiske og kreative færdigheder samt at lære at forstå børns behov, tilrettelægge aktiviteter og reflektere over dem. Vi vil give alle pædagoger ret til at videreudanne sig gratis på en pædagogkandidat.

Venstre ønsker at frisætte daginstitutionerne fra regler, der tager unødigt meget af pædagogernes tid, og give plads til pædagogernes faglighed

DET GODE BØRNELIV GIVER HERMED ORDET TIL ANNI MATTHIESEN, VENSTRE

Hvad er et godt børneliv i dagens Danmark?

Et godt børneliv i dagens Danmark handler om at give børn de bedste forudsætninger for at udvikle sig og trives i et trygt og stimulerende miljø. Det betyder, at børn skal have adgang til kvalitetsdagtilbud med dygtige og engagerede pædagoger, hvor de kan lege, lære og vokse sammen med jævnaldrende i et fællesskab. Venstre ønsker at sikre, at alle børn, uanset baggrund, får en god start på livet og bliver mødt med den opmærksomhed og støtte, de har brug for.

Hvilke politiske ambitioner har jeres parti for dagtilbudsområdet?

Venstre ønsker at frisætte daginstitutionerne fra regler, der tager unødigt meget af pædagogernes tid, og give plads til pædagogernes faglighed. En anden vigtig ambition er at styrke forældrenes frie valg af dagtilbud samt forbedre de private daginstitutioners vilkår, så de kan vælge den institution, der passer bedst til deres og deres børns behov, uanset om institutionen er offentlig eller privat. Derudover vil vi fokusere på at forbedre de fysiske rammer i dagtilbuddene, som halter alt for mange steder i dag.

Hvordan vil I arbejde for at omsætte jeres politiske ambitioner til virkelighed?

Det korte svar er, at vi vil blive ved med at tage ansvar. Venstre er et parti, der går benhårdt efter indflydelsen, som vi bruger til at skubbe Danmark i en mere borgerlig retning.

Hvilke 3 områder på dagtilbudsområdet er jeres parti særligt optaget af?

- 1 Frisættelse af dagtilbudsområdet:** Vi vil sætte daginstitutionerne mere fri fra unødvendige krav og regler, der tager tiden fra det allervigtigste, nemlig børnene.
- 2 Mere lige vilkår mellem offentlige og private dagtilbud:** Forældre skal kunne vælge det dagtilbud, som passer bedst til deres barns behov. Derfor skal vi både have stærke private og kommunale dagtilbud. I dag er der desværre ikke lige vilkår på tværs af ejerformerne alle steder, og det bekymrer mig, når jeg hører historier om negativ forskelsbehandling af private tilbud. Det håber jeg, vi kan finde en løsning på.
- 3 Kvalitet i daginstitutionerne:** Det er vigtigt, at de fysiske rammer, vi tilbyder børnene, er i ordentlig stand. Sådan er det desværre ikke alle steder i dag. Nogle steder er nedslidte lokaler og faldefærdige legepladser en udfordring, og det kan vi ikke være bekendt. Derfor bør vi sikre, at alle børn i daginstitutionerne, men også medarbejderne, har nogle ordentlige rammer.

DET GODE BØRNELIV GIVER HERMED ORDET TIL KARINA ADSBØL, DANMARKS DEMOKRATERNE

Hvad er et godt børneliv i dagens Danmark?

Det gode børneliv er, når børnene får lov at være børn. Det betyder helt konkret, at det er os politikeres opgave at skabe de bedst mulige rammer for børnelivet – uden at vi skal detailstyre, hvordan familier skal indrette deres hverdag. Jeg mener helt grundlæggende, at det i udgangspunktet er mor og far, der ved mest om, hvad der er godt for deres børn. Det vil sige, at jeg ser det som min opgave at gøre det muligt for familierne selv at bestemme, om de vil have deres børn i en dagpleje eller vuggestue – en privat eller offentlig børnehave, og selvfølgelig også gøre det muligt at passe sit eget barn hjemme, hvis man kan få det til at hænge sammen. Og det gælder i hele landet.

Det gode børneliv er, når børnene får lov at være børn. Det betyder helt konkret, at det er os politikeres opgave at skabe de bedst mulige rammer for børnelivet – uden at vi skal detailstyre, hvordan familier skal indrette deres hverdag

Derudover skal det ikke være nogen hemmelighed, at jeg synes, at børn skal bruge mest mulig tid af deres barndom på mere leg, sport samt fællesskaber og mindre tid ved en computerskærm, iPad eller mobiltelefon. Jeg tror på, at børn får mest ud af at spille fodbold, lege med dukker eller køre på rulleskøjter sammen med sine venner, søskende eller mor og far – fremfor at sidde med firkantede øjne klistret til en skærm. Derfor mener jeg også, at det var et tab for børnene, at regeringen afskaffede Store Bededag, for det var der børnene kunne tilbringe noget mere tid med deres familie og venner og f.eks. tage på en forlænget campingtur, som vi altid selv har nydt, som familie.

Hvilke politiske ambitioner har jeres parti for dagtilbudsområdet?

Vi har de ambitioner, at vi skal give familierne bedre rammer for selv at indrette deres familieliv. Derfor har vi også for nylig afsat 200 mio. kr. til, at forældre i hele landet kan få tilskud til at passe deres eget barn hjemme, hvis de vurderer, at det er det bedste for familien i en periode.

I forrige finanslov var det også os, der fik sat dagplejernes økonomiske situation på bagkant af de tårnhøje energipriser og inflationen øverst på dagsordenen. Det endte heldigvis med, at vi fik indført et fradrag, så dagplejere i højere grad kunne få lov at fokusere på børnene fremfor energiregningerne.

Hvordan vil I arbejde for at omsætte jeres politiske ambitioner til virkelighed?

Vi kommer til at trække i arbejdstøjet og smøge ærmerne op, hver gang vi får muligheden for det i politi-

Vi skal give familierne bedre rammer for selv at indrette deres familieliv

ske forhandlinger. Jeg skal være helt ærlig og sige, at de faldende børnetal i vores landdistrikter er noget af det, som jeg er mest bekymret over – for det presser både børnehaver og landsbyskoler, når årgangene bliver mindre.

Det skal ikke være sådan, at man ikke kan sende sit barn i vuggestue eller børnehave, hvis man bor i Varde Kommune eller Tønder Kommune. For så kommer folk ikke til at bosætte sig i de dele af landet – så simpelt er det. Derfor synes jeg også, det er en bunden politisk opgave at holde et ekstra øje med vores landdistrikter, når vi snakker børnepolitik.

Hvilke 3 områder på dagtilbudsområdet er jeres parti særligt optaget af?

- 1** Mere frihed og fleksibilitet for familierne med et styrket frit valg
- 2** Nære pasningsmuligheder i hele landet
- 3** Daginstitutioner med gode rammer og dygtige medarbejdere

Et godt børneliv skabes i rammer med plads til leg, læring og fællesskab, og hvor deres nysgerrighed og fantasi får plads til at udfolde sig

Foto: Marie Hald

DET GODE BØRNELIV GIVER HERMED ORDET TIL THERESA BERG ANDERSEN, SOCIALISTISK FOLKEPARTI

Hvad er et godt børneliv i dagens Danmark?

Et godt børneliv i Danmark, såvel som i andre lande, handler helt generelt om at give børn en hverdag, hvor de føler sig trygge og anerkendt både i hjemmet, i institutionerne og i deres fritidsliv. I den forbindelse er det helt afgørende, at vi forebygger den stigende mistrivsel blandt børn, vi har observeret de seneste år. Det indebærer blandt andet, at børn skal have adgang til dagtilbud, hvor der er nok tid med nærværende voksne, som kan støtte deres udvikling både fagligt, socialt og følelsesmæssigt.

Et godt børneliv skabes i rammer med plads til leg, læring og fællesskab, og hvor deres nysgerrighed og fantasi får plads til at udfolde sig. På samme tid skal vi også skabe mere ro på for presede børnefamilier både for forældrene og børnene trivsel. Det indebærer, at småbørnsforældre skal have muligheden for et mere fleksibelt arbejdsliv og en ret til at være hjemme ved sit syge barn. Ingen forældre skal nemlig føle sig nødsagede til at sende sit barn i institution, før barnet er rask.

Hvilke politiske ambitioner har jeres parti for dagtilbudsområdet?

En af de centrale ting, SF kæmper for på dagtilbudsområdet, er, at minimumsnormeringerne skal gælde alle daginstitutioner, så alle børn oplever et minimum af voksne omkring dem i vores vuggestuer og børnehaver. Derfor vil vi have minimumsnormeringer på institutionsniveau og ikke kun på kommuneniveau, som det er i

dag. Den eksisterende ordning betyder nemlig i praksis, at visse daginstitutioner faktisk ikke har minimumsnormeringer.

Samtidig vil vi sikre, at minimumsnormeringerne også følger barnet, hvis man starter i forårs-SFO.

Et første skridt er her at sørge for, at vi får en opgørelse af minimumsnormeringer på institutionsniveau. Dette vil gøre det muligt for forældre at gennemskue, om der er tilstrækkelige normeringer i den institution, de afleverer deres børn i, mens det også vil give os politikere et bedre grundlag for at diskutere de udfordringer, der er med manglende minimumsnormeringer samt følge op på, om kommunerne overholder loven.

Derudover er den gennemsnitlige andel af uddannet pædagogisk personale i daginstitutionerne for lav, og vi risikerer, at det forringer kvaliteten i dagtilbuddene. Derfor er et vigtigt fokus for SF også, at der kommer mere pædagogisk uddannet personale ude i den enkelte institution, hvilket betyder at flere får lyst til og mulighed for at uddanne sig til pædagog eller pædagogiske assistent. Dette kan ikke løses ved et quick fix men kræver en kombination af politiske tiltag.

Her spiller minimumsnormeringer på institutionsniveau også en vigtig rolle, da de ikke blot sikrer, at børnene har et minimum af voksne omkring sig, men også fordi det bidrager til, at ansatte i daginstitutionerne får et bedre og mindre stresset arbejdsmiljø med mere tid og mulighed for at bruge deres vigtige pædagogiske faglighed i hverdagen.

Et andet centralt fokus for at sikre en større pædagogandel samt en øget kvalitet i dagtilbudde-
ne er, at pædagoguddannelsen styrkes og for-
bedres med mere feedback og vejledning, flere
kreative fag, og at der kommer en bedre sam-
menhæng mellem teori og praksis med uddan-
nede praktikvejledere. Og så skal der også være
mulighed for, at pædagogmedhjælpere nemme-
re kan vælge at videreudanne sig til pædagog
eller pædagogisk assistent fx gennem meritud-
dannelser.

Hvordan vil I arbejde for at omsætte jeres politiske ambitioner til virkelighed?

En af de mest effektive måder, man som parti kommer igennem med sin politik på, er ved enten at indgå som regeringsparti eller som støtteparti til en regering. Her vil en vigtig prioritet for SF ved regeringsforhandlingerne efter folketingsvalget være netop minimumsnormeringer på institutionsniveau og en højere andel af pædagogisk uddannet personale i institutionerne.

Ligesom vi kæmper for på nuværende tidspunkt, kan man som oppositionsparti heldigvis også omsætte sine politiske ambitioner til virkelighed gennem politisk pres i f.eks. forhandlin-

ger. Især de årlige finanslovsforhandlinger er vigtige, og det var også her, at SF fik lovkravet om minimumsnormeringer igennem tilbage i 2021.

Det er for SF's politiske arbejde også helt afgørende at inddrage de parter, der kender til og ved mest om de ting, der bør forbedres i daginstitutioner. Derfor har vi løbende dialog med f.eks. pædagoger, forskere, fagforeninger og forældreorganisationer, når vi udvikler politik på området. Det sikrer, at vores forslag tager udgangspunkt i virkeligheden og møder de behov, der eksisterer i institutionerne.

Hvilke 3 områder på dagtilbudsområdet er jeres parti særligt optaget af?

- 1** Minimumsnormeringer på institutionsniveau, så børn i alle landets daginstitutioner sikres et minimum af voksne
- 2** Flere uddannede pædagoger og pædagogiske assistenter i landets dagtilbud
- 3** En styrket pædagoguddannelse samt bedre muligheder for at tage pædagogiske merituddannelser

Dansk Pædagogisk Historisk Forening

Rødovre Byggelegeplads på indvielsesdagen august 1964.

Ernaprisen 2025

Dansk Pædagogisk Historisk Forening tildeler i 2025 årets Ernapris til "Idéen om byggelegepladsen," der er en helt igennem dansk idé. Konkret gives prisen til Rødovre Byggelegeplads, Danmarks ældste stadig fungerende byggelegeplads. Prisen er en statuette, udført af Tora Raknes (1916-1995), og den er opkaldt efter Danmarks første uddannede børnehavepædagog, Erna Juel-Hansen.

Jytte Hare, tidligere daginstitutionsleder, begrundet valget:

Den første byggelegeplads – "Skrammellegepladsen" – åbnede i Emdrup Vænge i august 1943. Havearkitekt C. Th. Sørensen havde i sin bog "Parkpolitik" fra 1931 formuleret idéen om et organiseret legemiljø til børn i byen, med store åbne arealer hvor børnene kunne få nogle af de samme muligheder for leg og beskæftigelse, som børn på landet havde nem og direkte adgang til, og hvor de kunne bygge huler og lege på egne præmisser med de forhåndenværende materialer med et minimum af opsyn. Børnene var fra starten vilde med tilbuddet, og der blev bygget og konstrueret i såvel højen som i jorden.

Skrammellegepladsen fik ret hurtigt mange besøgende fra både ind- og udland, men det gik rent faktisk langsomt med at få idéen udbredt i Danmark. Selv om der i årene efter krigen

var en massiv bevægelse fra landet og landbruget mod byerne og industrien, og der blev rejst mange nye boligområder i storbyer såvel som i forstadskommuner, tog det sin tid, før idéen rigtig slog an. Efterhånden blev der dog både mental og konkret plads til etablering af byggelegepladser, og antallet voksede, især op gennem 70'erne. Den ældste stadig fungerende legeplads er Rødovre Byggelegeplads, som åbnede den 14. august 1964.

Lige siden har børn i alderen 7-18 år hver eneste dag kunnet gå på Byggeren i Rødovre og gøre sig erfaringer med de fire elementer: jord, ild, vand og luft. De har bygget huse og taget ansvar for høns og kaniner. De har været aktive deltagere i små og store fællesskaber. De har leget og været kreative. De har forfulgt egne og fællesskabets interesser. De har tændt bål, kravlet højt op og fået rustne søm i foden. De fleste legepladser er med tiden enten blevet nedlagt igen eller er blevet

koloniseret af eller konverteret til SFO'er. En dyb ærgerlig udvikling.

Vi er derfor i Ernaudvalget stolte over at kunne give prisen til Rødovre Byggelegeplads – Danmarks måske første men forhåbentlig ikke sidste byggelegeplads. ●

ERNAPRISEN

Ernaprisen uddeles på Dansk Pædagogisk Historisk Forenings årsmøde onsdag den 30. april kl. 19 - 21 på Borgbygård, Englandsvej 358, Kastrup. Prisen uddeles for 36. gang.

Rødovre Byggelegeplads vil kvittere med oplægget: "Rødovre Byggelegeplads anno 2025".

Næste nummer af DET GODE BØRNELIV udgives i september 2025 og vil handle om FAGLIGHED. Dagtilbuddets grundsten er faglighed. Alle i det professionelle læringsfællesskab bedriver hver dag en vigtig pædagogisk praksis og etablerer kvalificerede pædagogiske læringsmiljøer ved at stå på fagligheden.

**Næste
Nummer**

Faglighed

Faglighed er et interessant begreb at dykke ned i når, vi taler om dagtilbudsområdet, for det har brede perspektiver i sig og mange tråde ud i den pædagogiske praksis.

Man kan sige om faglighed, at det handler om evnen til at kunne reflektere over det, man gør i sin pædagogiske hverdagspraksis med og omkring børnene, hvor man er i stand til at sætte det i relation til den viden og teorier samt tænkning – herunder værdigrundlag – man har tilegnet sig og arbejder ud fra.

Udvikling og kvalificering af faglighed kalder på, at man dokumenterer, reflekterer, fagligt vurderer (evaluerer) det, man gør –

og heraf bliver kontinuerligt klogere på det, der virker og det, der ikke gør, som hermed må forandres og (op)kvalificeres. Kommunikation og formidling er også elementer i en kontekst omkring faglighed. Sammenfattende er det at kunne arbejde didaktisk afgørende for faglighedens konkrete kvalitet. Faglighed er kort fortalt et centralt og afgørende fundament i ethvert dagtilbud.

Næste nummer af DET GODE BØRNELIV vil folde dette spændende emne ud, hvor du kan læse bidrag fra nogle af Danmarks tunge og toneangivende forskere, undervisere, konsulenter, metodeudviklere, forfattere samt ikke mindst praktikere. ●

Det ved vi om ...

Med temaet "Børnesagen" har du som læser af DET GODE BØRNELIV fået forskellig inspiration til din egen praksis. Nedenstående tre udsnit er hentet fra de mange spændende artikler, interviews og anbefalinger, der er foldet ud i dette nummer.

... BØRNESAGEN

De politiske partier i Folketinget har alle en børn- og unge ordfører. Minimumsnormeringer, den styrkede pædagogiske læreplan og regelforenkling (frisættelse) er nogle af overskrifterne, man kan hente fra politiske aftaler indgået på og omkring børneområdet igennem de sidste år. FN's Børnekonvention, som Danmark har tilsluttet sig, tales frem. Barnets Lov er kommet. Strømninger af viden og forskning udarbejdet af tænketanke, institutter og centre flyder mod dagtilbudsområdet, der mere end nogensinde før er kommet på både den politiske og kommunale dagsorden.

Læs den rammesættende artikel: **Det handler om børnene** af Dorte Filtenborg, Pædagogisk Udviklingskonsulent, LDD

Læs mere side 4

1

"En vigtig rød tråd i mit arbejde har været at fremme inkluderende miljøer, hvor alle børn kan trives og udvikle sig. Tidlig indsats var en central prioritet for mig, fordi forebyggelse er nøglen til at hjælpe børn i udsatte positioner, før udfordringerne vokser sig store. Her spillede samarbejdet mellem lærere, pædagoger, forældre og sociale myndigheder en afgørende rolle. Vi arbejdede for at styrke både faglighed og relationer, så der blev skabt en fælles forståelse for barnets behov og potentiale. Høj faglighed og stærk ledelse har desuden været fundamentalt i mit arbejde."

Læs det spændende interview: **Et engageret og erfarent blik på børnesagen** med Pia Allerslev, tidligere Børne- og Ungdomsborgmester i Københavns Kommune, nuværende selvstændig rådgiver, professionel bestyrelsesmedlem/formand m.m.

2

Læs mere side 10

"Børns Vilkår laver spørgeskemaundersøgelser blandt børnehavebørn, hvor vi har udviklet et interaktivt spørgeskema til børn på 5-6 år. Vores undersøgelser skaber typisk stor medieopmærksomhed, fordi vi som nogle af de eneste i Danmark nu kan løfte de mindste børns stemmer. Med børnehavepanelet har vi bl.a. lavet undersøgelser om de mindste børns oplevelse af skærmbuget i familien. Om trygheden i dagtilbuddet. Om skilsmisse. Og den næste, der kommer, vil omhandle børns fællesskaber. Både "skærmguiden" og "skældud-projektet" er projekter, hvor vi har spurgt børnene selv."

Læs det inspirerende interview: **Alle børn har ret til en tryk barndom** af Dorte Rudi Andersen, Seniorkonsulent, Børns Vilkår

Læs mere side 20

3